

37. Lerkaka, Runstens sn.

Pl. XXIII. Fig. 37.

Litteratur: Rhezelius, *Monumenta Runica in Ölandia*, konceptet n:r 23, utskriften n:r 14. — B. 1054. — Hilfelting, Resa 1797, Tab. 8, text 35, 36. — L. 1305. — Ahlqvist, *Ölands Historia och Beskrifning* II 1, s. 259. — S. Söderberg, *Runologiska och arkeologiska undersökningar på Öland* I, s. 21 f.

När man söderifrån nalkas Lerkaka by, träffar man runstenen på vänster hand, strax innan man kommer fram till byn; den ligger på marken invid en stengärdesgård, 26 steg från landsvägen, med inskriftsidan uppåt.

Hvad som tidigast är bekant rörande denna runsten, anföres sålunda af Rhezelius: »En bonde i Lerkaka by hafver fört honom af sitt forna rum, i en stenbro, och åter i sal. kon. Johannis 3:tii tijdh, hafver en af Rijkzens herrar af Bielkarna sedt bete runstens wanvyrdo och ræmpnan; sadhe han, om dän lefde som förden i bron, borde han straffas till lifvet, hafr och läsit stenen och dät noterat. Efter fullmachtens innehåld är denne R. H. förd på sitt förrige rum igen Anno 1634.»

Runstenen var redan då sönderslagen men inskriften fullständig och så ännu, då teckningen i slutet af 1600-talet togs för Bautil. Senare har ytan på öfre fjärdedelen till höger sprungit sönder i tunna flisor. På Ahlqvists tid lågo de flesta af dessa fragment ännu kvar på stenen, men när Söderberg besökte denna, voro de alla borta. Genom att söka i en närstående, af lösa kalkstensflisor uppförd mur återfann Söderberg den 12 aug. 1884 ett stycke, som märkligt nog var det, som saknades på Ahlqvists tid, och d. 10 sept. 1886 hittades ännu ett litet stycke, som ursprungligen suttit invid det förra. Vid mitt besök d. 14 juni 1904 funnos icke mera dessa fragment.

Ämnet är kalksten. Nedre flisans bredd 1,60 m., längden, då stenen ligger, 2,60 m.; nedre flisan 1,25 hög, öfre 1,27 m. Runornas höjd i vänstra slingan i allmänhet 11 cm., i högra yttre slingan 12 cm., i den inre slingan 10 cm.

Runorna äro mycket ojämnt inhuggna, flertalet äro tydligt men somliga mycket grundt inhuggna, under det andra åter äro huggna särdeles djupt. Somliga äro inhuggna i fördjupningar såsom öfre delen af **k** i det första **auk**, öfre delen af **s** i **raistu** och **k** i **saksi**, som är inhugget med sin staf i bottnen af hålet efter en utfallen förstening. Uti **lit** äro **it** ristade i en minst 3 cm. djup håla.

Inskriftens första namn är **olafa**, **† o** är dock otydligt och det sneda korset efter namnet grundt och osäkert. Efter **r** i **raistu** är en springa, där stenen gått tvärt af på midten, men inskriften visar, att vid denna kant intet felar. Mellan **raistu** och **stain** finnes knappt något kors utan snarare ett lodrätt streck; mellanrummet är mycket litet.

Om den delen af inskriften, som står i den inre slingan, säges det L. 1305, att den redan 1634 var otydlig. Otydligheten har säkerligen berott på att stenen varit öfvervuxen med lafvar, ty när Söderberg undanskaffat den vegetation, som liksom ett tätt skinn betäckte stenens yta, befanns den bevarade delen af inskriften vara fullt tydlig.

XXIII.

LERKAKA
RUNSTEN, ÖLAND
37.

BÄGBY, GÄRDSLÖSA SN, ÖL.
39.

LERKAKA, RUNSTENS SN, ÖL.
38.

